

(Szegedi Korzó.)

Pitypataty.

Fürj kotlott balkezt, a Szentpáli Esvány zabjába. A kísérgető pacsirta a nap felé szállott. Reggel óta hol itt, hol ott énekelt.

Ha János fordult, arra tartott ő es.
Nap süttött melegen.

Az árpa dőlt. A nagyfeju veteményök a kasza nyomán hasra feküttek. Zerregtek; — osztáng rendbe nyugodtak.

A szálakot s valamennyi kalászt megügyelte János. Mind teli. Gazdagon. Tizes. Üszög egyen se. Ugy ölenkint állott csak ki közüllik egy-egy vendégbojtorján. De, a legjobb maggal es megesik, hogy gaz téved közibe. A takarítatlan hombárból, vaj a szomszéd vető markából.

Meg pezsgett a harmat, amikor a pántikába állott János. Pántika biza. Öregapja — Isten nyugosztajja — nevezte annak e darab földet. Hasmán elfér keresztbe rajta az embör. De — a hossza! Mittyánkra se a falutól, a csereerdőig! A kaszálló, — harmatba indul az első renddel — a déli harangszó után valamicskével érközlik végire.

A pántikába nyesött. Visszafelé. Nem pihent eddég. Fenni állott meg, ha szükségölte a kasza. De (ijen kaszát se adna oda ijen földér, mint a pántika) reja huzott s vágta tovább. Sze a szándék — egyezték az asszonnal tennap este — az, hogy elkészüjjön a vágással, míg kihozza a délt. Ha kihozta, békapják. S délután bugjába rakják ketten. Nem lehet ezér a pántikáér egy napnál tovább vesztögélni. Igaz, jó a termés reja örökké. De — két bugjáér? S osztáng a tárfabércájai nagy táblába hónap kezdük. Ő s két napszámos. A szem perreg ott már.

Vágta.

Dombocskán ereszködött bé, tempóba.

Harangszavát elhozá a toronyból a szél. Jobb kedvet kapott. Netene, dél vagyon! Izibe itt az asszon.

De, feszült es az ina. Feltürt ingeujja alatt, könyökön fejjele s alófelől a fehér huson pirult a bőre. Halántékán, nyakán esorgott. A szeme közü ráne jedött.

Szoricsad János! Itt az asszon. Meg ne szállhasson. Természete.

Belé se tellött az óra, végezött a visszarenddel. Csutakkal dörgölte a kaszát. Vakarta rólla a rögot, mentibe a fesső határköhöz. A vadkörtefa alá. Oda jó az asszon a déllel.

A kaszát lehajolt ágra akasztá. Leült a híves füre. Akkor elfelé nezött. Előbb az ugarok felé.

— Az esztenán vadnak a juhok. Láttá. Igyhát a bácsok órája ugy jár, mint az övé.

Osztáng, a nagyhatárba a terebuzáját kereste. Ott a mart mellett Marton Imre céklája. Mellette hosszant a vót birójé. Arrébb, a végnél, a pap cukor-répája. A pap főgyivel keresztbe ereszködik a tatár-patak üres árka. Annak a végin a vakaróbokor. Ott a terebuzá. Az övé. Szakállát vette. Elmasérozhat benne akármik embör a faluból. Abból ki nem láccik.

— Lessz reja — gondolta János.

A mejjihez tapadott üngöt a küsgombbal küjjebb huzta. A gyenge szellő buttbé, buttki s hójagosra futta. Jólesött.

Szeme kerülget.

Az akasztófadomb megül elé láccik a kertök lábja. A dombon innét vagyon a kilenc öreg vad-almafa s az egy égör. Ezökön még János apja szokdösött. Ő maga tolvajosdit jáccodott rejtik. Biztos, itt töri nyakát az ő fia Pali, ha megnő.

Hát a mia? Kanyarodik az ut a küsszorosból ki-felé az almafáknál. Onnat jöhet. Jöhet? . . . Ott a második almafa tövilbe vajon mi vagyon? A fűmar-tocská jól megpárnásodik mellette. Komót lehet az ülés reja. Valakinek.

Ugy lássa, — megdől előre — hogy a fa mellől ő fajtájú fagerebbe áll elé. A reggel békiátott az asszonnak, hogy megnefelejese s hozza ki.

Öe?

Hátvást ül. Keszkenő a fején, lájbi a mejjin.

De.

Az asszon nincs egyedül. Nincs! Valaki ül mellette.

A nagyszertől az almafákig megfáradott vóna? Hát akkor mér ült le?

Hopp! Valaki megemelte a karját. Sovány erőss kéz a vége. Nem asszonféleé.

Fehérödött a szája szeglete s mint mocskos krétadarab hidegödött. Leült a füre. Felállott onnat. S az almafákat elnem eresztötte.

A harmattól egy szuszra nyesi itt az árpát. Innya se áll meg jóformán, hogy délig elkészüjjön. Hogy délután takarhassák ketten. Üzte, met beosztott vót a munka.

S ott vagyon ne! Sétifikál. Ül.

— Vaj mindön kakas előtt, mint a rossz tyuk? . . .

Az üdő se tellik. Tán megállott a nap?

Atalkiátana. Birná tüdővel.

Hátha, hátha . . .

Nem hinné! . . . Met mit hozhat? Egy fazék fuszujt a kantárba? A gerebbe nyelin a szotyrot? Kenyér van benne. Szalonna, só, s két fej hagyma. Ozsonnyára. Ettől a tehértől nem állhat ki a dereka. Dobásnyira a falutól.

Métt ült le hát? Métt ül ott? Meddég? Sze este lessz mig ide ér, ha tovább es ott marad.

— A férre mocskolódó dereka mindenségít!

Két óra mullozte el? El vaj öt. Még nappal vagyone? Éccaka.

Döng alatta a föld, ahogy kerülgeti a pántika szűk végít. Osztáng lekapja a kaszát az ágról. Elé az illót s a kalapácsot. Máskor délevés után végezte a verést. Ma szükség se vót reja többet. Méges hezzafog.

Veti a lábászárát. Jobb kézből verte a földbe az illót. A kovácskarika lepattant rólla.

Fektette a kaszát. Verte. Szakadozva. Erőssen csattantgatott. Legtöbbször melleje, a vasra. Met almafázzott tovább a szeme: csorbát vert a kaszára.

Vajon hajjake? Hátha igen, vagyone becsülety-tyik?

Nincs.

Egy cseppse.

Az ujjaköze már melegödött.

Mégse jó. Nem jó már az a fehérség. Ott marad télre.

— De, kivel? Kia ott a fa alatt? Az embör? Sze az. Most láccik a kalapja s a jobbik lába. Embörfele a.

Be kirugta vóna maga alól eszt a kerek földet, s nyihán csillagot akasztott vóna le az égről.

Fogaszkodott es. Neki heppent a semminek János. De, ugy járt, ahogy a mezei fiatalok szoktak.

A fa tövibe még reggel otthagya a vasgerebjét a villával együtt. Hogy most neki szökött hirtelen, a gerebje fogára lépött. A megbillent. S a nyelevége orrán vágta a gazdát.

A könyve kiesött.

Mire kidörgölé a fájaldalmát s széjjel tekintött állva a tájon, hát az szebb vala.

Jobbról a bíró heréjéből szállott a pitypalaty. A nap kékösszürkés fellegrhang megíngott. A szelid ájerbe fájínul inaltak a mezei fűszerek.

A mejit kivette. Nyutózott.

S az almafák alatt az ujság?

— Ehe. Ne. Jó már. Jó az asszon.

Csakugyan.

Boc Feri szántásán átal meskötélt a fehérség. Innet az ösvény a dombocska alá ereszködött s öt nem láthatta az asszon. Kapta a villát, neki állott a kaszállásnak. Forgatta, pedég nem vót reja mit. Csomózta.

Csudálkozott es az asszon, mig a fa alá ért.

— Egyedül fogott a takarásnak?

Gondolta, mig kikészitti a délt, végez az embör az eső renddel. Onnat meghijja.

Térgyre kuporodott. Megóttá a takarót s a füre terítötte. Oda a csontsótartót, a kenyeret, a kést. A két kalánt a kijáró tál széjjire. A kantárból emelé a fazakat. Megkóstolta.

— Elég meleg. Elég az ecöt benne. Pedég jó sokat üdöztem a fák alatt. E nyomorú bakkanésér.

Kiöntötte a tavajl fuszujleve felit a tálba. A tetejin arannyoson sűrűsödött az avas sonka zsirja.

— Nem eszik ijent a pap sé ma!

A kalánnal megböké a levesbe hengeredő sonkabokát. Kergette, hogy a pirossa forduljon felfelé. Hogy jólessék a szemnek, mielőtt a száznak.

Leereszködött egészen a földre.

— János!

Hogyne hallotta vóna a gazda. De, nem dicsnyó, hogy nyomba nyargajjon a tálnak.

— Jönné!

Csak azután felelt, hogy Mari veszeködött:

— Sze meghüll! Jön izibe!

— Meghülle? Nem osztáng! Meghütted te odale a fákknál. Guzsajosba vótál vele.

— Hol vótam?!)

Az embör az eklézsia főgyiér se monta vóna ujra. Azér annyiba, hogy az asszon másról beszélgetött:

— Hallgassasze meg. Epeg kilencóratájt lehetött. Bétettem az inaskának s kiállítottam az utra, hogy menne az óvodába.

Kalán az embör kezibe. Merögeti. Fújja. Eszi.

— Amint ott széjjel nezők a kapuból a gyermeknek es utánna, jó az asszeg felől Sára nén.

Az embör megtámasztotta a kalánt. Tört a kenyérből. Egy küs darabbal választotta a bajusszát. Dünnyögött:

— Nem elég az ecöt benne hé.

— Mármint? A fuszujba aszongya?

— Ehe.

Kanyarodik a szája a fehérségnek.

— Sze megkóstoltam. Nem hiszöm én aszt.

Szürögette a foga között. Forgatta.

— Semmi hija. Eljisz sok a szalmapor a kijed szájába, azér.

A gazda bugni kezdött. Amit látott, hallott, svadozott benne. Mint a cséplőgép, ha erőssen ápolják, meg-megszakatt, nyekkent, tovább zekkent. Falt, mart s szörta a pejvát-szalmát bolondul:

— Bezzeg! Arra az asszonnak ninesen gongya, hogy az étel ugy főjjon meg, hogy étel legyen. Arra nines. Délelött kiáll az utközepire. Vaj két órahosszat. Ijen vagy. Ijenök vattok. S való, hogy az ijen asszon, aki nem főz szüvesön, a nem ér reja semmi jóra.

Mari vetött vóna valamit, de az embör mán a kalánnal fuvarozott.

— Az ijen asszon leptibe gondol. Leptibe teszen. Nyüg neki a dolog. Akarmekkora kicsi, akarmilyen semmi. Az. Azaz. Big-bög. Állat. Küjjelről gondolná csupa kedvel dúdol. Ha hallgatod, hát csak nyeker-gés. Rossz belől. Rossz.

— Hogy én?

— Hallgass!

Há hallgattak. De nem a pitypalaty szavára.

A leves fogyogatott a tálból. Háromfertájra kiállot a sonka a leviből.

— A husból nem eszike? — Egy darabocska kenyeret elmozzsált az uja között. Hogy lefogyott közülle, sóhajtott. Nem tutta, hogy bünba kapta vóna ecceres az ura, de másse. Nem vót különb a falu többi asszonyánál, az igaz. De, még az embör se mongya, hogy rondább akármejjiknél! Arra rezzent, hogy a gazda okoskodott:

— Jobban leforrázhattad vóna a hust, ha fazékba tetted!

— Sze kéccör . . .

— Nem elégször!

— Kijednek. Kijednek, halgassasze meg, mi baja ma János?

— Azaz én bajom. Mán az osztáng az én bajom. A tiéd nem lehet. Aki eltekergi az üdöt mással, amikor én ehetném s amikor a munka hajesa, annak az én bajom ne legyen baj. Ne.

— Mikor, mongyasze mikor tekerögtem én a dolog elől?

— Értöttede?

Egyetemi hallgatók figyelmébe!

HEIM ANTAL borbély- és fodrászüzlete

a Takaréktár-utca elején.

— Nyav. Mitmond?

— Hát! Harangszó utánra montam a délt neköd!

— Sze, amikor a földünk végén vótam, akkor harangoztak.

— Mia?

— Akkor hát!

— Tám a füledbe es harang vagyon? — Akkor?

— Met én előbb hallám vaj egy órával.

— Mit hallot kijed?

— Mit, mit. A déli harangszót.

Csak nezte-nezte az asszon. Megkergülte, vaj játkra áll a kedve? De, nem türte. Kilepcsentötte:

— Be jó füle vagyon kijednek. Csak az a baj, hogy valami fenéből nines óra benne. Az kéne oda még. Tuggyae, hogy tizenegy óraker es harangoztak? A nagygal huzták, nem a középsóvel. Aszt alkartam elmondani az elébb, hogy eljöttem. Meghótt az öreg Orbán Estók. Megütte ma hajnalba a gut. Ott járt bába Sáránén ma délelőtt kilencóratájt. Vért szípatott, de hiába. — Orbán Estóknak harangoztak akkor tuggyae!? Tizenegykor. S nem délre! Délre akkor szóllott, hogy itt a domb alatt kifordultam a földünkről az ösvényből a barázdára.

... Fogmeg Bölöni Kielemen János a fejed s nyombelé a fuszujkás tálba a hus mellé. Fogmeg gazda embör s nyombelé, hogy az asszon ne lássa a szégyönközést. Met eröst igazza vagyon!

Ijen akurát kimérte a rendöt s méges tizenegyre készült el vele? Végig pillantott a munkáján. Tám elszántottak belölle az öndögök? A tavaszon megvót még.

A szeme az almafákig tekergött. Onnat tért vissza a takarított reménységgel: ki vót azaz embör? Métérszámba ült vele ott.

De, mielőtt megkérte vóna, Mari eltalálta. Uj darab kenyeret vágott, a kalánt kézbe vette. Berregett, ingott elé-hátra.

Milként a fijatal jérce azon kakas előtt, kit es a nyavaja tör érte.

Szotyogtatta kényösön:

— Elindulék ebbe a bakkanesba. Kijed vette magának s horta tavajig. Amint a temetőnél elkanyarodok, csak belényilallik a sarkamba. Nyomom erre. Segétöm a más lábammal. Nem használ. Az almafák alatt osztáng megültem vele. Ki bolond idáig így jöni, fájós lábbal. Leültem hát! Megóttam. Levettem. S mi vót a baj? A kapca. Ujra kellett tekerni.

János még úgy tutta, hogy hazudik a fehérség. Ha ő most oda szóll, biztos nem szájjal teszi.

Mondogatott tovább Mari, ojanokot, hogy tám a sonkaboka hegye es megbukott tölle a maradék lébe.

— Alig ülök, ki telepődik mellém? Talácsa. — Nem tuggya kijed. — Letelepődik s elkezd Miháj. Látott aszongya, amint jöttem befelé a temetőoldalon. Itt a patak martyán mesgyélte a közös sarját. Aszongya, azért jött, hogy hina bé engöm, meg kellene neznem ...

— Mit?

— A kutyát. A dögöt.

— Ki Miháj vót a te?

— Várjon csak. Aszongya, hogy mesgyélget ott

s eecere csak nagybüdös büzt éroz. Arra tart s egy kutya dögöt találta. Aszongya neköm, hogy neme a miénk? Met hallotta, hogy elveszött háromhéttel ez előtt a miénk s azóta se tuggyuk, hogy hova lett.

— Ki Miháj vót a te?

— Várjon csak. Mondom én neki, hogy láddeg Mihájom ...

— He. Mihájod.

— ... láddeg Mihájom, én most reja nem érok. Délt viszek a gazdának. Odafel vagyon az árpába. De, ha vóna es üdöm, láddeg feltörte a lábamot a bakkanes, nem járok én hijába. Elég, ha kiviszem a délt. Aszongya, mutassamsze meg neki. Ő a katonaságtól tuggya, mit tegyek reja, hogy hamarébb gyógyujjon. Nem hagyott békümet addég, mig le nem vettem még-eccer a bakkanesot. Osztáng megfogta a száramot, forgatta, nezte s tapogató ...

Kitartá itt a szót s a mesét. Azér ugy hallacot, mintha fuszujka akadt vóna a torkán a gazdának, amikor esmégölte:

— Milk Miháj vót te?

— ... aszongya Mihájom, hogy nem nagy a baj. Hamar bégyógyul. Szórjam bé, ha megmosom este, tiszta lisztel hincsem s reggeré készön az uj bőr reja. Még reja es ütött a lábamszárára. Megcsipdöste s aszongya ...

— Megcsipte ugye? — nyögé kételen az ura a kalánba. — Milk Mihájod?

— ... aszongya ijen ügyes, erőss lábszárnak mint az enyim, e semmi.

Hogy elnem repült most az asszon a temetőig! Ugy megfutta a levest a gazda.

— Bezzeg. Csipdöstetted a lábodat.

— De, ki? Tuggyae kijed?

— Elég ha hattad. Elég a neköm s ugy tudom neköd.

Mari békapott a sonkából. Az álla gödrin ragyogott a mecsusszant zsirja, amikor kacagta az embört: — Miháj vót! A sógora. Az én testvéröm.

A pitypalaty szóllott szépön. Szép innapos vót az égajja es.

A maradék fuszujt kiönté a tálba.

— Jóllakotte? Met én most ehetném.

Ő végig pillantott az asszonyon s fülelte a madarat.

— Egy Marika. S osztáng erigy haza. Feltakarok egyedül. Csak elne felejesed este béköttni a lábad.

Mig a villát a rendnek eresztötte, a maga fütytyit a pitypalaty tempójához szabá.

S hosszabbnak érozte a lelkit ennél a pántika-földnél.

Bizonyisten.

Bo-Sin Endre.

ENGELSMANN SOMA FIA
CÉGT.: ENGELSMANN JÁNOS
cipőraktára
Szeged, Széchenyi-tér 6.

Alapítva: **KRIER RUDOLF** Telefon: 1884. 13-91.
Uri- és egyenruha szabósága, egyenruházati és hadfelszerelési intézete. — Divatos uriöltönyök, sportruhák, egyenruhák, angol lovagló nadrágok készítése.
Egyetemi hallgatóknak előnyár.

Megnyilt a Keletmagyarországi Főiskolai Hallgatók Internátusa épületében a Vásárhelyi-sug.-ut 2. alatt
a „Jurán“ Kávémérés és Falatozó
Egyetemi hallgatóknak árkedvezmény. Naponta friss vacsora.